

da bi se tudi v teh krajih uvedel običaj, kot je drugje. Drugod starši odstopijo celotno posestvo enemu otroku, ki potem v denarju izplača ostale. Ko starši umro, ni nobene »svaje« in otroci dajo mrtvim staršem mir. Tako je na »Ravenskem« in tam ni takih siromakov kot tu na »Dolinskem«. Tam starši ne silijo svojih otrok že z 18. in 20. letom v zakon. Tu se dekleta poročijo z 18—22 leti. Dekletu, ki je staro 25 let, pravijo, da je že »stara«. Mladina naj bi najprvo premislila, kako bo živela, in potem šele naj gre v zakonski jarem. Torej kako bomo delili: kakor delajo tu na Dolinskem, ali kakor oni na Ravenskem? Tukaj je zemlje premalo in če bi tudi kdo imel veliko denarja, si zemlje ne more kupiti. Ko bi naši sezonski delavci imeli kje dela in dobrega plačila, bi bilo naši Krajini zelo pomagano. Izseljevati se ne vemo kam. S tem problemom se bodo morali pečati naši merodajni krogi. Če kdo kaj pametnega ve povedati, pa naj napiše v »Slovenskega gospodarja«!

Martjanci. Kr. banska uprava je na prošnjo našega selekcijskega društva odobrila prireditve pletarskega tečaja kmetijske šole v Rakičanu od 2. do 31. januarja. Za tečaj se je prijavilo 30 učencev.

*

DRUŠTVENE VESTI

Ob dveh časopisnih obletnicah.

Na dan sv. Treh kraljev leta 1835 je izšla prva številka »Novin Hrvatskih«, ki jih je urejeval in izdajal znani hrvatski rodoljub in voditelj ilirskega-jugoslovskega pokreta dr. Ljudevit Gaj. Bile so to prve hrvatske novine, ki so kmalu bile preimenovane v »Ilirske Novine«. Tega velepomembnega Gajeva dela, ki spada med najvažnejše dogodke v naši novejši kulturni in po-

Razgovor:

»Zakaj pa nisi že plačal naročnine?« — Tako je vprašal Janez svojega soseda.

»Vidiš, pa sem res pozabil! Pa sem bral pravilnik, da mora biti naročnina plačana tekom januarja 1935. Sicer nisem zavarovan.«

»Vaš sosed Jurij je lani pogorel, sem ga tudi v januarju pravočasno spomnil, da naj plača, pa je odlašal in — pozabil. Marca se je sicer zguncal, toda med zavarovanec ni več prišel. Veš, da je poleti pogorel, toda zavarovalnina »Slovenskega gospodarja« ni dobila.«

»Prav imaš, najbolje je, kar danes plačati! Samo položnico sem izgubil.«

»Na pošti dobiš drugo, napiši na njo: »Uprava Slovenskega gospodarja v Mariboru št. 10.603« pa pošlji!«

»Bom!«

»Prav imaš!«

litični zgodovini ter je tudi imelo velik vpliv na razvoj narodne zavesti med Slovenci, niso mogli zatreti protivniki Jugoslovanov z vsemi svojimi nakalami in nasilnostmi. Gajeva ideja je ostala ter se uresničila v političnem oziru po svetovni vojni z ustanovitvijo jugoslovske države. Tekom časa so kajpada Gajeve »Novine« izgubile svoj prvotni namen in pomen. Sedaj izhajajo kot »Narodne Novine«. Stoletnica prvega hrvatskega časopisa je vredna, da jo zabeležimo kot zgodovinski spomin na tiste razvojne sile, ki so končno dovedle Slovence in Hrvate v skupno narodno državo s Srbi.

Omembe vredna je tudi obletnica nekega drugega časopisa, ki je starejši in ni jugoslovski. To je 150letnica veli-

kega angleškega lista »Times«, ki je začel izhajati 1. januarja leta 1785. Njegov ustanovitelj je John Walter, bivši trgovec s premogom, ki je po polomu svojega trgovskega podjetja ustanovil tiskarniško podjetje, katero je pred 150 leti začelo izdajati majhen časnik na 4 straneh. Kot geslo mu je ustanovitelj določil: »Ljubezen do resnice, spoštovanje duhovnih vrednot, veselje do svobode ter delo za rast in ugled domovine.« Izvršujoč to geslo je list rasel od leta do leta ter se dvignil do višine najuglednejšega angleškega in svetovnega lista. List je ne samo zrcalo, marveč vodnik javnega mnenja n. Angličkem in priznan sodnik svetovnega javnega mnenja. K tej vodilni vlogi ga usposablja njegova zgodovina, ki spričuje njegovo dejansko ljubezen do resnice in pravice, za katero se je vedno potegoval, svoboden vsakega hlapčevanja, poslušen samo svoji vesti.

Ko omenjamo ti dve važni časopisni obletnici, pridružujoč se čestitkam, ki so bile tem povodom sporočene, bi dostavili naslednjo pripombo: Naš list ne obhaja 150letnice, še 100letnice ne, stojimo pred 70letnico »Slovenskega gospodarja«. Naša zgodovina pa spričuje delovanje lista, ki je bilo vedno usmerjeno v vzbujanje narodne zavesti med slovenskim ljudstvom in ki so ga zmiraj vodile kot gonilna sila štiri ideje: ljubezen do resnice, spoštovanje duhovnih vrednot, veselje do svobode in delo za rast in ugled domovine. Tak list zasluži vsestransko podporo vsega slovenskega ljudstva. Širimo »Slovenskega gospodarja« ter agitirajmo zanj!

*

Ljutomer. Nikar ne pozabi, da ima to nedeljo, dne 20. januarja »Ljudska čitalnica« svoj letni občni zbor v dvorani katoliškega doma, in sicer po osmi sveti maši predpoldne. To je tvoje prosvetno društvo, fant in dekle. Pridi, če tudi še nisi vpisan kot član. Se boš ob tej priliki vpisal. Pridi, da boš videl uspehe našega enoletnega prosvetnega dela, ki jih bodo društvo razgrnilo pred teboj v poročilih do-

pod senčno hruško, kjer je tuhtal, kako bo zaslužil pri trajbi pur ter pri »švercu« z živino, tobakom in soljo.

Zagorci sami pravijo, da je Hrvat ob Sotli preponosen, da bi natikal žive žabe na šibe in vabil rake.

V dolgi dobi preplave obsotlskih krajev z raki so se mastili Obsotlčani s slastnimi raki vsak večer. Velike sklede so se kadile po večerih na kmečkih mizah in vsi so pridno luščili rdeče kuhane rake. Celo sejmarji so jemali seboj na sejme v žepih kuhane rake in istotako deca v šolo mesto kruha.

Nekaj povsem tujega je bil rak na mizi Zagorcu!

Med Hrvati rakarstvo ni niti poganjalo, kaj šele cvetelo in dajalo komu zaslužek. Če bi se bil udomačil lov na rake tudi med Hrvati, bi bilo došlo bogznaj kolikokrat in do kako hudih krvavih ter smrtnih obračunov radi dobičkanosti rakarstva.

Zagorci so slovenskim rakarskim lenuhom tu in tam malo ponagajali, a do resnih sporov ni došlo ali iz zagorske zanikernosti ter brezbriznosti, ali iz bratske popustljivosti? Odgovor na to vprašanje je še danes odprt in nepojasnjen.

Štajerski rakarji na drugi strani Sotle konkurence niso imeli in radi tega so se veselili dobička sami. Bogastvo na rakih ni kršilo miru ter sloge med Štajerci in Hrvati.

V mesecih lova na rake rakarji niso bivali pod domačim krovom. Spali so ali na prostem ali po šupah ter listnjakih vasi ter hiš ob vodah. Kosilo so si kuhali ter cvrli sami. Le ob nedeljah in praznikih, katere so v občje praznovali, so posečali kar v celih gručah krčme, kjer so pili, se mastili s pečenko, rajali ter razgrajali, plačevali pa v gotovini, dokler je trajala sezona. Ko je bil na jesen končan lov, so se razlezli in porazgubili po svojih krčmah ter bajtah in otepali na zimo ter zgodnjo pomlad radi sezonske lahkomišelnosti in zapravljenosti pomanjkanje.

Lapuhov Vinko je tudi živel po načinu tovarišev. Sam si je kuhal, pač pa je imel streho ter ležišče in praznično zabavo pri eni hiši.

V vasi Kraljevec na hrvaški strani je v dobi naše povesti točil »neograničeno vino in rakijo« že starejši Šandor Katič. Žena mu je bila iz Gregorevc na Bi-

vjih psov in medvedov. A kaj pomeni teh 3000 žrtev v primeri s 24 tisoč osebami, ki so podlegle kajdemu pičku.

Kače izpraznilo celo vas.

V Indiji v bližini Mersine so napadle leta 1933 v poletju kače turško vas v tisočih in tisočih. Golazen se ni zmenila za nobeno nevarnost ali obrambo, ampak so udirale z vso srditostjo skozi okna hiš. Prebivalstvo je bilo prisiljeno, da je zapustilo naselbino v divjem begu.

Zmotil se je.

Nekega 60letnega možakarja so za razne zasluge izvolili častnim občanom. Par dni za